

ANALIZA REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA 2000-2015

Rogoźno, styczeń 2014 r.

Spis treści:

1.	Wprowadzenie	3
2.	Stan realizacji zadań ujętych w Gminnym Programie Ochrony Środowiska na lata 2000 – 2015	4
2.1.	Inicjatywy i planowane dokonania na rzecz ochrony powietrza	4
2.2.	Działania na rzecz ochrony przyrody	5
2.3.	Gospodarka wodnościekowa	5
2.4.	Rozwiązania w gospodarce odpadami	7
2.5.	Ochrona przed hałasem	10
2.6.	Rolnictwo i ekoturystyka	10
2.7.	Edukacja ekologiczna i kreowanie aktywności społecznej w sferze ochrony środowiska	11
3.	Podsumowanie	12

1. Wprowadzenie

1.1 Podstawa prawna

Program Ochrony Środowiska Gminy Rogoźno został sporządzony jako realizacja obowiązków gminy wynikających z zapisów ustawy z dnia 31 stycznia 1980r. – o ochronie i kształtowaniu środowiska (tekst jednolity: Dz. U. Nr 49 z 94 r., poz. 196 z późn. zm.), dotyczących sporządzania gminnych programów ochrony środowiska

Gminny program ochrony środowiska służy realizacji polityki ekologicznej państwa na szczeblu lokalnym. Przyjęte w programie priorytety oraz zadania gminy służyć mają realizacji obowiązujących wymogów ustawowych w dziedzinie ochrony środowiska, zasad wynikających z programów rządowych, zasad zrównoważonego rozwoju Polski oraz innych dokumentów strategicznych w gminie.

Celem realizacji programu jest poprawa stanu środowiska, wdrożenie efektywnego zarządzania środowiskiem w gminie, oraz ustalenie długofalowych kierunków działania mających na celu szerokorozumianą ochronę środowiska.

1.2 Zakres analizy

Zakres opracowania obejmuje analizę realizacji zadań sformułowanych w Gminnym Programie Ochrony Środowiska na lata 2000-2015, opracowanym w styczniu 2000 r. przyjętym uchwałą Rady Miejskiej w Rogoźnie Nr XVIII/153/2000 z dnia 27 stycznia 2000 r.

Niniejsza informacja dotyczy zadań zrealizowanych przez Gminę Rogoźno w kontekście realizacji głównych założeń planu wg. stanu na dzień do 31.12.2013 r.

Gminny Program Ochrony Środowiska na lata 2000-2015 określił główne kierunki działania:

- działania w zakresie ochrony jakości zasobów wód podziemnych i wód powierzchniowych;
- działania w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb oraz ochrony przyrody;
- działania w zakresie ochrony atmosfery;
- działania w zakresie ochrony krajobrazu przed hałasem;
- działania w zakresie ochrony przed nadzwyczajnymi zagrożeniami,

Zadania szczegółowe wynikające z programu zostały wymienione i omówione w rozdziale drugim.

2. Stan realizacji zadań ujętych w Gminnym Programie Ochrony Środowiska na lata 2000 - 2015

2.1. Inicjatywy i planowane dokonania na rzecz ochrony powietrza

- 2.1.1. Podejmowanie działań na rzecz gazyfikacji miasta i wsi
- 2.1.2. Popularyzowanie działań nakierowanych na ochronę powietrza
- 2.1.3. Inicjowanie i wspieranie zamiany kotłowni i ogrzewań węglowych na gazowe
- 2.1.4. Propagowanie alternatywnych źródeł energii przyjaznych środowisku
- 2.1.5. Rozbudowa sieci grzewczych, inicjowanie i wspieranie zabiegów termorenowacyjnych
- 2.1.6. Zmniejszenie emisji spalin samochodowych w mieście poprzez wyprowadzenie ruchu z centrum miasta na planowaną obwodnicę drogi 241

W ramach realizacji założeń programu dotyczących gazyfikacji kontynuowano rozbudowę sieci gazowej Gościejewo – Karolewo – Tarnowo - Laskowo. Jeszcze w trakcie realizacji tych inwestycji doszło do zmian o charakterze formalnoprawnym, znowelizowane przepisy, które zmieniły status zadań związanych z doprowadzeniem gazu do gospodarstw domowych, w taki sposób, że zadania tego rodzaju przestały być zadaniami własnymi gmin. W zawiązku z powyższym z przyczyn obiektywnych nie kontynuowano rozbudowy sieci gazowej staraniem samorządu.

Wdrażanie założeń określonych bezpośrednio w pkt. 2.1.4 „propagowanie alternatywnych źródeł energii przyjaznych środowisku”, wydaje się w chwili obecnej nieuzasadnione, od kilku lat na polskim rynku występuje znaczna liczba podmiotów oferujących „domowe” systemy związane z wykorzystaniem energii odnawialnych jak np. kolektory słoneczne czy pompy ciepła, a intensywne działania promocyjno-reklamowe podmiotów oferujących systemy zaopatrzenia w ekologiczną energię, powodują, że realizacja tego postulatu z poziomu Gminy jest zbędna.

W omawianym okresie dokonano znacznych nakładów na termomodernizację gminnych budynków oświatowych. Przeprowadzono pełną termomodernizację Przedszkola Samorządowego nr 2 przy ul. Seminarialnej – dokonano dociepleń ścian, stropodachu oraz wymieniono stolarkę okienną, wymieniono również węzeł cieplny budynku. Z większych przedsięwzięć wymienić należy wymianę całej stolarki okiennej w budynku głównym Gimnazjum nr 1, wymianę węzłów cieplnych w Szkole Podstawowej nr 3 i Przedszkolu nr 1, oraz modernizację kotłowni szkoły podstawowej w Pruscach z węglowej na gazową. Ponadto we wszystkich budynkach oświatowych trwa systematyczna wymiana stolarki okiennej, głównie na skutek konieczności wymiany zużytych elementów. W wielu budynkach wymieniono w ten sposób zdecydowaną większość okien między innymi w Szkole Podstawowa nr 3 i Przedszkolu w Parkowie.

W zakresie zmniejszenia emisji spalin samochodowych nie udało się osiągnąć bezpośrednich skutków. Głównym i najbardziej oczekiwanym rozwiązaniem dla tego problemu jest budowa obwodnicy drogi wojewódzkiej 241 dla miasta Rogoźna. Przebieg

projektowanej obwodnicy ustalono w treści Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rogoźno uchwalonego uchwałą Rady Miejskiej w Rogoźnie nr XXIV/165/2008 z dnia 30.04.2008r. Zagadnienie budowy obwodnicy było szeroko omawiane przez Radę Miejską w 2013r.

2.2. Działania na rzecz ochrony przyrody

2.2.1. Systematyczne zwiększanie udziału zieleni miejskiej w strefach izolacyjnych dróg i ulic

W ostatnich latach systematycznie powiększa się udział zieleni publicznej w krajobrazie Rogoźna, przeciętny roczny budżet na wykonywanie nowych nasadzeń pielęgnację zieleni i formowanie koron drzew wynosił ok. 50 000zł, w budżecie na rok 2014 kwotę tą obniżono do 28 000zł. Znaczny udział w realizacji nowych nasadzeń stanowią rośliny przekazywane przez przedsiębiorstwa w ramach realizacji obowiązku zastąpienia drzew usuniętych na podstawie decyzji zezwalających na wycinkę.

Największe przedsięwzięcia związane z zagospodarowaniem terenów zieleni zostały zrealizowane w latach 2009-2010, należy wśród nich wymienić: Rewitalizację Parku Zwycięstwa, zagospodarowanie skweru u zbiegu ulic Wielkiej i Małej Poznańskiej oraz urządzenie zieleni na rondzie stanowiącym skrzyżowanie ulic: Kościuszki, II Armii Wojska Polskiego, Fabrycznej i Czarnkowskiej.

2.3. Gospodarka wodnościekowa

- 2.3.1. Wybudowanie nowej oczyszczalni ścieków dla miasta Rogoźna
- 2.3.2. Wybudowanie kanalizacji sanitarnej w tych częściach miasta gdzie obecnie jej nie ma oraz na terenie wsi Ruda, Garbatka i części wsi Cieśle
- 2.3.3. Opracowanie koncepcji docelowego rozwiązania gospodarki ściekowej na terenie całej gminy wraz z analizą ekonomiczną
- 2.3.4. Przeprowadzenie modernizacji oczyszczalni w Parkowie
- 2.3.5. Dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej dla oczyszczalni w Parkowie
- 2.3.6. Pomoc i wspieranie inwestorów poza komunalnych przy opracowywaniu dokumentacji i realizacji własnych oczyszczalni ścieków
- 2.3.7. Prowadzenie akcji uświadamiających z zakresu ochrony wód i proponowanie w zależności od miejsca różne sposoby oczyszczania ścieków
- 2.3.8. Likwidacja dzikich przyłączy kanalizacji sanitarnej bezpośrednio do stawów, rowów jezior i innych odbiorników,
- 2.3.9. Podejmowanie aktywnych działań i współpracy i innymi organami na rzecz ochrony wód jezior – Budziszewskiego, Rogozińskiego, Rusieckiego, Nienawiszcz,

Plan ochrony środowiska na lata 2000-2015 jako priorytet w działaniach samorządu lokalnego u progu XXIw, wskazywał konieczność uporządkowania

gospodarki ściekowej w gminie. Niewątpliwie w czasie kształtowania założeń związanych z planem ochrony środowiska problematyka związana z gospodarką ściekową była dobrze rozpoznana pod względem wiążących się z nią uciążliwości i co istotne skali inwestycji których wykonanie jest niezbędne dla realizacji tego celu.

Podjęte przez Gminę Rogoźno zadanie związane z budową kanalizacji sanitarnej dla aglomeracji Rogoźna okazało się zadaniem niezwykle trudnym. Inwestycje służące ochronie środowiska są bardzo kosztowne i przerastają możliwości finansowe samorządów. Brak środków w budżetach gmin oraz ograniczony, szczególnie w pierwszym okresie funkcjonowania odrodzonych samorządów, dostęp do środków pomocowych, spowodował, że ambitne plany i zamierzenia należało weryfikować i dzielić na etapy. Pomimo trudności Gmina podejmowała działania zmierzające do osiągnięcia celu.

Pierwszym etapem, który udało się zrealizować, było wybudowanie i uruchomienie w roku 2003 nowoczesnej oczyszczalni ścieków o przepustowości 1.500 m³ ścieków na dobę. Na jej sfinansowanie Gminie udało się pozyskać dotacje pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a także niskoprocentowych pożyczek.

W 2005r. wybudowano odcinek sieci kanalizacji sanitarnej o długości 781,00 m wraz ze Stacją Podciśnieniową VSI w rejonie skrzyżowania ulic Nowej i Długiej oraz odcinkiem tłoczno-grawitacyjnym o dł. 1.890,00 m, łączącym stację z kolektorem kanalizacji grawitacyjnej. Zadanie sfinansowano również z udziałem częściowo umarzonej pożyczki z WFOŚiGW w Poznaniu.

Pojawienie się środków unijnych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego stworzyło możliwość wystąpienia po środki z nowego źródła pomocowego. Zgłoszone przez Gminę przedsięwzięcie „Budowa kanalizacji odcinającej dopływ ścieków do Jeziora Rogozińskiego i rzeki Wełny - etap I” znalazło się wśród zadań inwestycyjnych, którym została przyznana dotacja. Pozwoliła ona na realizację w latach 2004-2006 efektu rzeczowego w postaci: wybudowania 17.480,00 m sieci kanalizacji sanitarnej podciśnieniowej w sąsiedztwie jeziora i rzeki, stacji podciśnieniowej VS II, zlokalizowanej przy ul. Smolary oraz kolektora tłoczno-grawitacyjnego o dł. 1.286,00 m. Całkowita wartość inwestycji to 15.228.644,30 zł, w tym unijna dotacja wyniosła 11.230.279,57 zł. Dodatkowym wsparciem była niskoprocentowa pożyczka w wysokości 3.351.487,06 zł z WFOŚiGW w Poznaniu.

Realizacja tego etapu inwestycji kanalizacyjnych poza oczywistymi korzyściami cywilizacyjnymi przyniosła bardzo istotny efekt ekologiczny polegający na całkowitym odcięciu nielegalnych zrzutów surowych ścieków do jeziora Rogozińskiego.

Kontynuacją wcześniejszych działań była realizacja Projektu „Budowa kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków etap II oraz separatorów na wlotach do Jeziora Rogozińskiego i rzeki Wełny aglomeracji Rogoźno”. Efektem rzeczowym realizacji Projektu jest rozbudowa oczyszczalni ścieków - wybudowanie drugiego reaktora o wydajności 1500 m³/dobę dla zwiększenia dotychczasowej przepustowości oczyszczalni z 1500 do 3000 m³ ścieków na dobę, nowej stacji zlewnej dla ścieków dowożonych, stacji

metanolu oraz placu składowania osadów, a także zmodernizowanie istniejącego reaktora, budynku operacyjnego i przepompowni głównej ścieków dopływających do oczyszczalni. Kluczowym efektem realizacji tej inwestycji jest wybudowanie 21.713,05m kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami na obszarach dotychczas w ogóle nieskanalizowanych tj. zachodniej części Rogoźna oraz miejscowości Garbatka i Ruda. Wybudowano 11 separatorów na istniejących wlotach kanalizacji deszczowej do Jeziora Rogozińskiego i rzeki Wełny służących do podczyszczania wód opadowych i poroztopowych oraz budowę kolektorów deszczowych o łącznej długości 280,00 m. Finalny efekt inwestycji to możliwość podłączenia do sieci kanalizacyjnej budynków zamieszkałych przez ponad 3500 mieszkańców.

Rzeczywisty koszt Projektu wyniósł 28.057.173,10 zł, w tym koszty kwalifikowalne to 21.083.453,43 zł. Ostateczną kwotę dofinansowania ustalono na 15.871.623,74 zł. Zrealizowany Projekt to największe przedsięwzięcie zrealizowane dotychczas przez samorząd Gminy Rogoźno. Jednocześnie był ostatnim zadaniem o tak dużym zakresie, zaplanowanym i ujętym w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

7 listopada 2013r. - Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Obornikach poinformował, że nie wnosi sprzeciwu do użytkowania kanalizacji wybudowanej w ramach realizowanego zadania, tym samym nastąpiło formalne zakończenie realizacji inwestycji. 31.12.2013r nowo wybudowana kanalizacja została oddana w dzierżawę spółce Aquabellis.

Łącznie w okresie obowiązywania planu ochrony środowiska Gmina Rogoźno wybudowała nowoczesną oczyszczalnię ścieków, blisko **55km** sieci kanalizacji sanitarnej oraz prawie 1300 przyłączy.

Przybliżona łączna wartość inwestycji z zakresu gospodarki wodnościekowej zrealizowanych w czasie obowiązywania programu wyniosła około 54,85 mln zł.

Pozyskane środki, szczególnie te pochodzące z UE, przyczyniły się do wybudowania w niedługim czasie niemal od podstaw nowego systemu zbiorczego odbioru, przesyłu i oczyszczania ścieków komunalnych na obszarze całego miasta Rogoźna oraz miejscowości Ruda, Garbatka i Cieśle „Świetlikowo”.

Bez tak wyraźnej pomocy udzielonej Gminie Rogoźno, niemożliwa byłaby realizacja tej tak ważnej inwestycji.

2.4. Rozwiązania w gospodarce odpadami

- 2.4.1. Wprowadzenie systemowych i kompleksowych zbiórek odpadów komunalnych na terenie całej gminy z uwzględnieniem wszystkich sołectw, szczególnie w zakresie organizacji wywozu odpadów
- 2.4.2. Systematyczne wdrażanie metod selektywnej zbiórki odpadów użytkowych, ze szczególnym uwzględnieniem ich pozyskania u źródła, dalszy rozwój sieci ustawianych na terenie miasta i wsi pojemników do selektywnej zbiórki określonych odpadów

- 2.4.3. Rekultywacja istniejących „dzikich wysypisk” śmieci oraz likwidacja nowo powstających
- 2.4.4. Przeprowadzenie rekultywacji zamkniętego w 1995 wysypiska w Gościejewie
- 2.4.5. W celu ograniczenia składowania śmieci w niecce kwatery składowej wysypiska sortować odpady z maksymalizacją odzysku surowców wtórnych
- 2.4.6. Propagowanie kierunków zapobiegania powstawaniu odpadów tak na etapie produkcji jak i w czasie stosowania a także po zakończeniu użytkowania.
- 2.4.7. Prowadzenie dwa razy w roku zbiórki odpadów wielkogabarytowych

Do dnia 01 lipca 2013 Gmina Rogoźno realizowała selektywną zbiórkę odpadów w oparciu o sieć pojemników przeznaczonych do gromadzenia surowców wtórnych w trzech podstawowych kategoriach – szkło, papier i plastik, rozmieszczonych na terenie całej gminy. Surowce wtórne uzyskiwane w ten sposób były odbierane przez uprawniony podmiot, który obsługiwał pojemniki, na podstawie umowy dotyczącej dzierżawy i eksploatacji składowiska odpadów. Selektywna zbiórka odpadów trwała od 1994r.

Z dniem 1 stycznia 2012 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zmieniająca od podstaw system zagospodarowania odpadów. W związku z powyższym od 1 lipca 2013 roku mieszkańcy korzystają z nowego systemu, który ma zapewnić większy porządek, lepszą segregację, mniejsze zaśmiecenie środowiska.

W związku z powyższym pojawiły się nowe obowiązki Gmin które:

- zapewniają budowę, utrzymanie i eksploatację własnych lub wspólnych z innymi gminami: regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych,
- obejmują wszystkich właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi;
- nadzorują gospodarowanie odpadami komunalnymi, w tym realizację zadań powierzonych podmiotom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości;
- ustanawiają selektywne zbieranie odpadów komunalnych obejmujące co najmniej następujące frakcje odpadów: papieru, metalu, tworzywa sztucznego, szkła i opakowań wielomateriałowych oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji;
- tworzą punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy, w tym wskazują miejsca, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych
- zapewniają osiągnięcie odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania;
- prowadzą działania informacyjne i edukacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych;

Od dnia 1 lipca 2013 roku podstawową zasadą w funkcjonowaniu systemu gospodarki odpadami jest prawidłowa segregacja odpadów u źródła, czyli bezpośrednio w domach, odpady segregowane gromadzone są w workach dostarczanych przez podmiot odbierający. Odpady zmieszane gromadzone są w pojemnikach (kubłach). Odbiór odpadów odbywa się na podstawie harmonogramu podanego do publicznej wiadomości. Odbiór odpadów z terenu Gminy Rogoźno realizowany jest przez Wrocławskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Alba S.A, ul. Ostrowskiego 7, 53-238 Wrocław. Wykonawca został wyłoniony w drodze przetargu nieograniczonego. Umowę na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych mieszkańców Gminy Rogoźno zawarto na okres 23 miesięcy tj. od dnia 01.08.2013r do 30.06.2015r Wartość umowy ustalona w drodze przetargu wynosi 2.575.999,09 zł brutto.

W zakresie selektywnej zbiórki odpadów prowadzone są również działania dotyczące zbiórki odpadów niebezpiecznych w ramach której, Gmina Rogoźno na podstawie w/w umowy z przedsiębiorstwem Alba, dokonuje zbiórki i przekazuje do utylizacji odpady medyczne tj. przeterminowane leki, zużyte strzykawki, itp. Pojemniki przeznaczone do zbiórki odpadów medycznych w liczbie 3 szt. rozmieszczone są w aptekach na terenie miasta. W ramach zbiórki odpadów niebezpiecznych na obszarze gminy Rogoźno prowadzona jest również zbiórka zużytych baterii i akumulatorów małogabarytowych. Ponadto dwa razy w roku organizuje się zbiórkę odpadów wielkogabarytowych oraz odpadów niebezpiecznych, ogłoszenie w tej sprawie z rozkładem czasu i miejsca zbiórki podaje się do publicznej wiadomości.

Dwa razy w roku przeprowadzana jest również zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zbiórka realizowana jest przez firmę Elektrorecykling, która zapewnia nieodpłatny odbiór i utylizację odpadów. W ramach współpracy Gmina Rogoźno podaje do publicznej wiadomości harmonogram zbiórki.

Od 2008 roku, Gmina Rogoźno we współpracy z Powiatem Obornickim realizuje program dofinansowania likwidacji i utylizacji wyrobów zawierających azbest. Program ma na celu motywowanie mieszkańców do wymiany eternitowych pokryć dachowych zawierających szkodliwy dla zdrowia i środowiska azbest. W ramach przedmiotowego programu, w zależności od wyników przetargu na demontaż i utylizację wyrobów azbestowych, wnioskodawcom - beneficjentom zapewnia się dotowany lub bezpłatny demontaż i utylizację pokrycia dachowego, po stronie wnioskodawcy pozostaje zakup i montaż nowego pokrycia dachowego. W roku 2012 z programu skorzystało 33 beneficjentów, skutkiem czego likwidacji uległo 89,9 ton materiałów zawierających azbest.

W ramach prowadzonej gospodarki odpadami komunalnymi, zapewnia się obsługę znajdujących się na terenie miasta koszy ulicznych w liczbie 250 szt., kosze są opróżniane przez uprawniony podmiot w ramach umowy dotyczącej ręcznego oczyszczania ulic i opróżniania koszy.

Gminne składowisko odpadów w miejscowości Studzieniec funkcjonuje od 1994r, zarządzane jest przez prywatne przedsiębiorstwo na podstawie umowy dzierżawy. Zakończenie eksploatacji tego składowiska przewidziane jest na rok 2015. W roku 2008 na podstawie Uchwały nr XII/156/2008 Rady Miejskiej w Rogoźnie z dnia 27 lutego

2008 Gmina przystąpiła do Międzygminnego Składowiska Odpadów Komunalnych Sp. z o. o. w Wągrowcu. Wartość udziałów Gminy Rogoźno w spółce wynosi 526 500,00 zł.

2.5. Ochrona przed hałasem

- 2.5.1. Eliminacja głównych źródeł hałasu (zmiany organizacyjne w ruchu drogowym, inicjowanie budowy obwodnic itp.)
- 2.5.2. Zmiana czasu pracy urządzeń hałaśliwych w zakładach lub ich eliminacja z procesów produkcyjnych
- 2.5.3. Postulowanie zmian profilu produkcji w zakładach o dużej uciążliwości pod tym względem
- 2.5.4. Zmiana lokalizacji głównego źródła hałasu w zakładzie
- 2.5.5. Wyciszanie źródeł hałasu wewnątrz zakładowych – stosowanie zabezpieczeń akustycznych
- 2.5.6. Stosowanie materiałów o większej izolacyjności akustycznej
- 2.5.7. Zaplanowano również wyznaczenie terenów pod pola biwakowe a także podjęcie działań zmierzających do ustanowienia stref ciszy nad niektórymi jeziorami.

Głównym źródłem hałasu w obszarze gminy jest ruch drogowy, szczególnie jego uciążliwość wynika z przebiegu drogi wojewódzkiej nr 241 przez miasto Rogoźno. Szczegółowe informacje na temat działań podjętych w celu ograniczenia uciążliwości związanych przebiegiem drogi nr 241 przedstawiono w pkt. 2.1.

W odniesieniu do pozostałych założeń programu związanych z ochroną przed hałasem należy stwierdzić, że zaplanowane działania wykraczają poza kompetencje samorządu. Wykonanie postulatów związanych z ochroną przed hałasem na poziomie samorządu gminnego, może zostać zrealizowane poprzez odpowiednie kształtowanie polityki przestrzennej realizowanej na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy, oraz podejmowanych na jego podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W treści Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rogoźno uchwalonego uchwałą Rady Miejskiej w Rogoźnie nr XXIV/165/2008 z dnia 30.04.2008r., w pkt. 6.2. „Kierunki i zasady rozwoju działalności produkcyjnej i usługowej”, określono wytyczne dotyczące ustanawiania obszarów przewidzianych na prowadzenie działalności produkcyjnej i usługowej.

2.6. Rolnictwo i ekoturystyka

- 2.6.1. Współdziałanie z Wielkopolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, w zakresie edukacji ekologicznej rolników w głównej mierze z skoncentrowanej na propagowaniu właściwej gospodarki obornikiem, środkami ochrony roślin oraz nawozami.
- 2.6.2. Promocja i wspieranie tworzenia „bezpiecznych” składowisk obornika
- 2.6.3. Wspieranie działalności rekultywacyjnej

2.6.4. Zalesianie nieużytków

2.6.5. Wzmacnianie idei produkcji „zdrowej żywności” poprzez tworzenie warunków jej urzeczywistnienia.

Zadania określone w tym punkcie, w większości wykraczają poza kompetencje organów samorządu, który, podobnie jak miało to miejsce w przypadku zagadnień związanych z ochroną przed hałasem, może jedynie stwarzać warunki determinujące pewne zjawiska na podstawie gminnych opracowań planistycznych.

Należy jednak podkreślić, że wyżej określone założenia doczekały się realizacji przez podmioty zewnętrzne. Prowadzony w latach 2005-2008 przez ARiMR program mający na celu wyposażenie gospodarstw w płyty gnojowe oraz zbiorniki na gnojowicę i gnojówkę, cieszył się dużym powodzeniem wśród rolników. Podobnie ARiMR prowadziła również nabór wniosków w ramach programu: „Zalesianie gruntów rolnych PROW 2007-2013”, zalesianie gruntów rolnych i nieużytków nie cieszy się jednak szczególną popularnością w naszym regionie.

2.7. Edukacja ekologiczna i kreowanie aktywności społecznej w sferze ochrony środowiska

2.7.1. Jako główne zadanie na polu edukacji ekologicznej ustalono upowszechnianie, promocje i popularyzacje idei selektywnej zbiórki odpadów. Jako metody realizacji tego celu wymieniono: akcje ulotkowe, edukacje szkolną dzieci i młodzieży, konkursy, imprezy ekologiczne itp.

Każdego roku w okresie wiosennym Gmina organizuje sprzątanie terenu miasta i gminy oraz brzegów jezior z udziałem szkół, organizacji pozarządowych oraz kół wędkarskich a ponadto w miesiącu wrześniu uczestniczy w akcji „Sprzątanie Świata”.

Prowadzenie dodatkowych kampanii i akcji związanych z edukacją ekologiczną w bieżącym stanie rzeczy wydaje się być nieuzasadnione. Faktem jest, że wiedza w tym zakresie zawsze jest aktualna i potrzebna, jednak zagadnienia tego rodzaju są z powodzeniem realizowane przez wiele różnych podmiotów z różnych dziedzin życia społecznego. Innymi słowy zagadnienia ekologii i ochrony środowiska na przestrzeni ostatnich lat stały się modne i zostały zaimplementowane przez treści wielu różnych środków przekazu. Istotnym jest również wpływ obowiązków, które nakazują producentom różnych dóbr materialnych stosowanie technologii i rozwiązań przyjaznych dla środowiska, którzy z kolei nie omieszkają poinformować o tym fakcie odbiorców prezentując ekologiczne cechy produktu jako jego niewątpliwego atutu. Podobnie sytuacja wygląda na tle segregacji odpadów, w czasie konstruowania planu położono duży nacisk na promowanie segregacji odpadów, dzisiejsze realia są zupełnie inne, dziś selektywna zbiórka odpadów jest bardziej obowiązkiem niż prawem jak było to dawniej, a co istotne korzystanie z prawa do nie segregowania odpadów niesie za

sobą skutki finansowe, co zwyczajowo skutecznie skłania do refleksji. Należy przypomnieć że stawka za odbiór odpadów komunalnych zbieranych w sposób selektywny wynosi 8zł natomiast gdy odpady gromadzone są w sposób nieselektywny opłata wynosi już 14zł, różnica wynosi zatem 6zł od osoby w gospodarstwie domowym. W ten oto sposób osoby do niedawna „nieprzekonane” w niedługim czasie nabrały nowego spojrzenia na selektywną zbiórkę odpadów, popularność umotywowanej finansowo selektywnej zbiórki odpadów możemy mierzyć bezpośrednio, obecnie wg. złożonych deklaracji nieselektywne odstawiane odpadów zadeklarowało ok. 18,65% mieszkańców gminy.

3. PODSUMOWANIE

Omawiany program w swej treści przedstawia szereg zadań szczegółowych skatalogowanych w siedmiu celach ogólnych. W treści znajdujemy szereg zadań, które w miarę upływu czasu uległy znacznej dezaktualizacji, mamy również zadania, które zdecydowanie wykraczają poza kompetencje gminy. Można byłoby polemizować nad jakością i treścią wyznaczonych zadań, szczególnie uderzające wydaje się jednak zróżnicowanie wag występujących równolegle obok siebie zadań. Rozpatrując zapisy Gminnego Programu Ochrony Środowiska na lata 2000 – 2015, nie sposób oprzeć się wrażeniu, że jest to kolejny dokument, wytworzony w związku z koniecznością jego wykonania wynikającą z przepisów. Dokumenty tego rodzaju zwykle po uchwaleniu trafiają na półkę i popadają z zapomnienie. W treści samego planu wielokrotnie powtórzono, że realizacja poszczególnych zadań zależna będzie od bieżących możliwości budżetowych. Stąd też los wielu planów, strategii i programów jest z góry przesądzony a ich kariera kończy się z dniem uchwalenia.

W przypadku omawianego programu było jednak zupełnie inaczej. Pomimo, że w czasie jego uchwalenia, część zadań – szczególnie tych ważniejszych i kapitałochłonnych mogła wydawać się co najmniej mało prawdopodobna. Przez niewiele ponad dekadę od uchwalenia omawianego programu rzeczywistość w Gminie Rogoźno, w Polsce a nawet na świecie uległa znaczącym zmianom. Okolicznością mającą niewątpliwie największy wpływ na realizację programu było wejście Polski do Unii Europejskiej co otworzyło między innymi dla naszej gminy, drogę do uzyskania zewnętrznych środków na sfinansowanie zaplanowanych przedsięwzięć. Rzecz jasna wbrew obiegowym opiniom pozyskanie środków zewnętrznych nie było zadaniem łatwym i wymagało od samorządu zaangażowania potężnych nakładów pracy, wymagało również wielu wyrzeczeń, albowiem pozyskanie środków zewnętrznych wiąże się koniecznością zabezpieczenia wkładu własnego, który w przypadku inwestycji tak kosztownych jak budowa kanalizacji sanitarnej stanowił również niebagatelna kwotę. Z tego też względu wiele innych również potrzebnych i od dawna wyczekiwanych inwestycji musiano odłożyć na dalszy plan. Władzom samorządowym Gminy Rogoźno omawianego okresu tj. od 2000r, należą się wyrazy uznania za zachowanie konsekwencji w realizacji

programu, pomimo trudności finansowych, zmian na czołowych stanowiskach jak i braku pewności powodzenia w realizacji zadań (szczególnie w początkowych stadiach), na przestrzeni trzynastu lat udało się doprowadzić do pełnego skanalizowania miasta Rogoźna oraz przyległych miejscowości. To epokowe zadanie, jest świadectwem wytrwałości w dążeniu do stałego i niezakłóconego rozwoju Gminy i to z uwzględnieniem kwestii zasadniczych, albowiem dbałość o środowisko naturalne i dokładanie starań o zachowanie go w jak najlepszej kondycji, z perspektywy misji cywilizacyjnej i pokoleniowej jest największą i najlepszą z możliwych inwestycji – jest inwestycją w przyszłość, której efekty kapitalizować będą przyszłe pokolenia.

Drugim poza budową kanalizacji, dużym osiągnięciem wpisującym się w założenia programu, jest system gospodarki odpadami, co prawda jego wdrożenie było koniecznością wynikającą z obowiązku realizacji polityki ogólnokrajowej, jednakże niewątpliwie koresponduje z założeniami programu w którym poniekąd nieśmiało wskazywano na konieczność zachęcania mieszkańców do selektywnej zbiórki odpadów. Po dekadzie rozwiązanie ustawowe „postawiło na głowie” ówczesną logikę, selektywna zbiórka odpadów stała się obowiązkiem, a prawo rezygnacji wiąże się z kosztami. Co prawda to drastyczne przewartościowanie, nie niweczy jednak logiki wcześniejszych działań, albowiem społeczeństwo przygotowane i łagodnie przekonane do słuszności idei selektywnej gospodarki odpadami, jest skłonne zaakceptować zmiany funkcjonowania systemu jako naturalną kolej rzeczy i jest świadome słuszności jego działania.

Kończąc rozważania nad realizacją Gminnego Programu Ochrony Środowiska na lata 2000-2015r, rozpatrując efekty w pewnym oderwaniu od bezpośredniej treści programu, uważam że jego realizację należy ocenić bardzo pozytywnie. Jako wskaźnik leżący u podstaw tego twierdzenia należy wziąć pod uwagę fakt, że zdecydowana większość nakładów inwestycyjnych Gminy Rogoźno w ostatnich latach przeznaczona była na inwestycję bezpośrednio związaną z ochroną środowiska tj. budowę kanalizacji sanitarnej, wprost wynikająca z założeń programu. Zważywszy na wielkość zrealizowanych inwestycji należy uznać, że zadanie to zostało wykonane w wyjątkowo krótkim czasie, i jak sądzę jego efekty zapewne znacznie przerosły oczekiwania autorów programu.

Opracował: